

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 2177
Tarih: 02-12-2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

06.10.1983 Tarih ve 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu Hakkında Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ilişkide sunulmuştur.

Şehadet TUNCEL

İstanbul Milletvekili

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon		Adalet		
Esas Komisyon		İstisnalar		
Tarih: 17.12.2010		F. No: 21820		
Md.Y.	Müdür	D.Bşk.	G.Sek.Y.	Gen.Sek.
16	17	18	19	20
BAŞKAN				

GENEL GEREKÇE

Örgütlenme özgürlüğünün temeli, hiç kuşkusuz düşünce ve ifade özgürlüğüdür. Düşünce ve ifade özgürlüğü, düşünceyi korkmadan ve engellemeden açıklama, yayma, örgütlenme, bu düşünceler çevresinde örgütlenme, kişi toplulukları oluşturma, dernek kurma, toplanma ve gösteri yapma, iletişim, bilgilendirme, bilgilendirme hak ve özgürlüklerini içerir. Türkiye’de hukuksal düzenlemelerin getirdiği kısıtlar doğrultusunda, demokratik haklarını kullanmalarından ötürü cezalandırılan ve yargılanan kişilerin sayısı artmaktadır. 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşlerine muhalefet etme gerekçesiyle üst üste açılan davalar ve mahkeme kararları, kamusal alanda 'muhalefet hakkının' ortadan kaldırılması anlamına gelmeye başlamıştır. Bu durum özgürce fikirlerini ifade etme ve farklı görüşlerin açıklanmasında baskı haline gelmektedir.

Son 8 yıldır Türk Ceza Kanunu’nun en fazla dava açılan kısmı 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu olmuştur. Bu yasadan dolayı 2002-2008 yılları arasında 35 bin 914 kişi hakkında dava açılmıştır. Üniversitelerle protesto gösterileri yapan öğrenciler 1 yıldan fazla hapis cezalarıyla yargılanmaktadır. İki yıl önce Tuzla’da 18 işçinin tersanedeki ölümü üzerine 'Taşeron sistem kalsın' talebiyle ölen arkadaşları için yürüyüş yapan işçiler için aynı yasaya muhalefetten 3 yıl hapis cezası istenmektedir. 2010 yılı Ağustos ayında Ankara’da parkta 'oturma eylemi' yapan 51 ataması yapılmayan öğretmen de aynı gerekçeyle 3 yıl hapis cezası isteğiyle yargılanmaktadır.

2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu eski bir tarihe dayalı bir kanun iken 1980 askeri darbesi sonrasında bugün ki kısıtlayıcı ve cezalandırıcı haline gelmiştir. 12 Eylül darbesinin yasaklayıcı ve örgütlü toplumu tehlike olarak gören zihniyetinden bu kanun da etkilenmiştir. Mevcut yasa oldukça detaylı ve uzun haliyle, örgütlenme ve özgürce düşüncenin ifade edilmesinde çok ciddi kısıtlamalar getirmiştir. Toplantı ve gösteri yapmayı izne tabi tutan yasa da, hükümet komiserleri atanarak toplantının iptal edilmesi, müdahale edilmesi hatta gerektiğinde zor kullanarak güvenlik güçlerinin rahatça müdahale etmelerini içermektedir. Diğer yandan protesto ve gösteri yürüyüşüne katılanlar için yüksek cezalar içermektedir. Kanunda bu özgürlüğü ciddi biçimde sınırlayan hükümler, yasak ve ertelemeler, uygulamada daha da yoğun biçimde karşımıza çıkmaktadır. Avrupa Birliği ülkelerinin

yasalarında gösteri ve protesto hakkının özgürlükçü ve kısıtlayıcı olmayan yasalarla düzenlendiği bilinmektedir. Almanya'daki ilgili kanunda 21 maddeden oluşmaktadır ve izne tabi olmadan, ağır cezalar içermeyen ifadeleri içerir. Bu açıdan, Avrupa Birliği'ne girme iddiasında olan Türkiye'nin demokratikleşmesinde örgütlenme özgürlüğünün sağlanması ve bu yönde yasal düzenlemeleri yapması şarttır.

Bu amaçla "TOPLANTI VE GÖSTERİ KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ" hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 3'üncü Maddesinde öngörülen değişiklikle, yabancıların izin almaksızın sadece bildirim yapmak suretiyle toplantı ve gösteri yürüyüşü yapabilmeleri amaçlanmıştır.

MADDE 2- 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 3'üncü Maddesinde öngörülen değişiklikle, toplantı ve yürüyüşlerin gün batmadan bir saat önce ve kapalı mekanlarda saat 23:00 kadar yapılabileceğini öngören ifade çıkarılmıştır. Bu değişik ile zaman sınırlandırması kaldırılmıştır.

MADDE 3- 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 9'uncu Maddesinde öngörülen değişiklikle, düzenleme kurulunun en az üç kişiden oluşturulması sağlanmıştır.

MADDE 4- 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 9'uncu Maddesinde öngörülen değişiklikle, toplantı ve gösteri yürüyüşleri bildirimının en az bir düzenleme kurulu üyesinin imzası ile en az on iki saat önce sunulması amaçlanmıştır. Bildirimde sadece toplantının amacı, yeri ve saatinin yazılı olması yeterlidir. Bu değişiklik ile gündeme bağlı duyarlılık ve kamuoyunu bilgilendirmede sürenin uzatılmadan yapılabilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 5- 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 11'inci madde, toplantının yapılmasından en az yedi kişinin bulunması kısıtını içermesi nedeniyle değiştirilmiştir.

MADDE 6- 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 13'inci maddesi kanundan çıkarılmıştır. Tanımlanan hükümet komseri tanımının, müdahale ve kayıt tutma yetkilerinin kısıtlayıcı ve özgürlüklerin özüne dokunan bir madde olmasından dolayı bu değişiklik yapılmıştır. Böylelikle, hükümet komseri olarak yetkilendirilen kişinin toplantı ve gösteri hakkını ortadan kaldırma yetkisi de kaldırılması amaçlanmıştır.

MADDE 7- 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 9'uncu Maddesinde öngörülen değişiklikle, geri bırakma süresi on iki saat öncesinden bildirim süresiyle uyumlu olması için en az altı saate indirilmiştir.

MADDE 8 - 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun toplantı erteleme maddeleri olan 15 ve 16. Maddeler Kanundan çıkartılarak, toplantı ve gösteri hakkının güvenlik gerekçesiyle erteleme ile sınırlandırılmasının ortadan kaldırılması hedeflenmiştir.

MADDE 9 - 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17'nci Maddesinde öngörülen değişiklikle, toplantı ve gösterilerin ertelenme süreleri azaltılarak 1 haftaya indirilerek ve yasaklanabilme ifadesi kaldırılarak kısıtlamalar azaltılmıştır.

MADDE 10 - 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 18'inci Maddesinde öngörülen değişiklikle, erteleme kararının toplantıyı düzenleyen kurula bildirme süresi yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 11 - 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 19'uncu Maddesinde öngörülen değişiklikle, erteleme kararının toplantıyı düzenleyen kurula bildirme süresi yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 12 - 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 20'nci Maddesinde öngörülen değişiklikle, yasaklama ifadesinin çıkarılması öngörülmüştür.

MADDE 13 - 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 23'üncü Maddesinde öngörülen değişiklikle;

a- fıkrası tamamen yürürlükten kaldırılmıştır. Bu değişiklikle varılmak istenen amaç, Bildirimin yapılması göstericilerin kendi güvenliği açısından esas alınmalıdır. Bildirimsiz yapılan toplantı ve gösteri yürüyüşü suç olarak tanımlanmamalıdır. Esas alınacak temel olgu bireyin ve grupların düşünce ve ifade özgürlüğü ve güvenlikleri olmalıdır.

b- fıkrasında, "ile yasadışı örgüt ve topluluklara ait amblem ve işaret taşınarak veya bu işaret ve amblemleri üzerinde bulunduran üniformayı andırır giysiler giyilerek veya kimliklerini gizlemek amacıyla yüzlerini tamamen veya kısmen bez vesair unsurlarla örterek

toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılma ve kanunların suç saydığı nitelik taşıyan afiş, pankart, döviz, resim, levha, araç ve gereçler taşınarak veya bu nitelikte sloganlar söylenerek veya ses cihazları ile yayınlanarak,” ibareler çıkarılarak soyut veya subjektif değerlendirmeler ile Düşünce ve ifade özgürlüğünün dışavurumu olan toplantı ve gösterilerin engellenmemesi öngörülmüştür.

d,e,f,g,h,i,j,k,l fıkraları tamamen yürürlükten kaldırılması öngörülmüştür.

MADDE 14 - 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’nun 24’üncü Maddesinde öngörülen değişiklikle, güvenlik güçlerinin orantısız ve zor kullanarak gösteri ve toplantı düzenleyenlere müdahale etmelerine neden olan ifadelerin kaldırılması amaçlanmıştır.

MADDE 15 - 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’nun 28’inci Maddesinde öngörülen değişiklikle, ceza sürelerinin azaltılması ve ceza türünün değiştirilmesi öngörülmüştür.

MADDE 16 - 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’nun 34’üncü Maddesinde öngörülen değişiklikle, vatandaşların gösteri yürüyüşlerine katılmalarında somut suç aletleri olmaksızın cezalandırılmalarının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca 18 yaşından küçük çocukların yetişkinlerle aynı şekilde yargılanmalarının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 17 - 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’nun 36’ncı Maddesinin hükümet komiseri yetkilerinin kaldırılmasından dolayı Kanundan çıkarılması amaçlanmıştır.

MADDE 18 - Yürürlük maddesidir.

MADDE 19 - Yürütme maddesidir.

2911 SAYILI TOPLANTI VE GÖSTERİ YÜRÜYÜŞLERİ KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 3. Maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Madde 3 - Herkes, önceden izin almaksızın, bu Kanun hükümlerine göre silahsız ve saldırısız olarak kanunların suç saymadığı belirli amaçlarla toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir.

Yabancıların bu Kanun hükümlerine göre toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenlemeleri için İçişleri Bakanlığına 24 saat önce bildirim yapmaları yeterlidir.

MADDE 2 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 7. Maddesindeki "Açık yerlerdeki toplantılar ile yürüyüşler güneşin batışından bir saat önceye, kapalı yerlerdeki toplantılar saat 23.00'e kadar sürebilir." ifadesi çıkarılmıştır.

MADDE 3 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 9. Maddesindeki "en az yedi kişiden oluşan" ifadesi "en az üç kişiden oluşan" ifadesiyle değiştirilmiştir.

MADDE 4 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 10. Maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Madde 10 - Toplantı yapılabilmesi için, düzenleme kurulu üyelerinden en az birinin imzalayacakları bir bildirim, toplantının yapılmasından en az on iki saat önce ve çalışma saatleri içinde, toplantının yapılacağı yerin bağlı bulunduğu valilik veya kaymakamlığa verilir.

Bu bildirimde;

a) Toplantının amacı,

b) Toplantının yapılacağı yer, gün, başlayış ve bitiş saatleri,

Belirtilir.

Bu bildirim karşılığında gün ve saati gösteren alındı belgesi verilmesi zorunludur.

Bu bildirim, valilik veya kaymakamlıkça kabul edilmez veya karşılığında alındı belgesi verilmez ise keyfiyet bir tutanakla tespit edilir. Bu halde noter vasıtasıyla ihbar yapılır. İhbar saati bildirimin verilme saati sayılır.

Aynı yerde, aynı gün toplantı yapmak üzere ayrı ayrı düzenleme kurullarınca bildirim verilmişse ilk verilen bildirim geçerlidir. Diğerlerine durum hemen yazılı olarak bildirilir.

MADDE 5- 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 11'inci Maddesindeki "Düzenleme kurulu, kendi üyelerinden başkan dahil en az yedi kişiyi toplantının yapıldığı yerde bulundurmakla yükümlüdür. Bu husus, katılanların kimlikleri belirtilmek suretiyle hükümet komiserince bir tutanakla tespit edilir." ifadesi çıkarılmıştır.

MADDE 6 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 13. Maddesi kanundan çıkarılmıştır.

MADDE 7- 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 14. Maddesindeki "en az yirmi dört saat önce" ifadesi "en az altı saat önce" ifadesiyle değiştirilmiştir.

MADDE 8 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun toplantı ertelemeye ilgili 15 ve 16. Maddeleri kanundan çıkarılmıştır.

MADDE 9 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. Maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Madde 17 - Bölge valisi, vali veya kaymakam, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla belirli bir toplantıyı yedi günü aşmamak üzere erteleyebilir.

MADDE 10 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 18. Maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Madde 18 – Bölge valisi, Vali veya kaymakamlarca ertelenen veya İçişleri Bakanlığı tarafından ertelenen toplantılara ilişkin gerekçeli erteleme kararı toplantının başlama saatinden en az altı saat önce bir yazı ile düzenleme kurulu başkanına tebliğ edilir. Vali veya kaymakamlarca ertelenen toplantılar hakkında bölge valiliğine ve İçişleri Bakanlığına, bölge valilerince ertelenen toplantılar için de İçişleri Bakanlığına bilgi verilir.

Toplantının ertelenen günden sonraki bir günde yapılabilmesi, düzenleme kurulunun 10 uncu maddeye göre yeni bildirimde bulunmasına bağlıdır.

MADDE 11 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 19. Maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Madde 19 - Bölge valisi, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla bölgeye dahil illerin birinde veya birkaçında ya da bir ilin bir veya birkaç ilçesinde bütün toplantıları bir haftayı geçmemek üzere erteleyebilir.

MADDE 12 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 20. Maddesindeki “yasaklama” kelimesi çıkarılmıştır.

MADDE 13 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 23. Maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Madde 23 – a) Mülga;

b) (Değişik: 30/7/1998 - 4378/1 md.) Ateşli silahlar veya patlayıcı maddeler veya her türlü kesici, delici aletler veya taş, sopa, demir ve lastik çubuklar,boğma teli veya zincir gibi bereleyici ve boğucu araçlar veya yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı eczalar veya diğer her türlü zehirler veya her türlü sis, gaz ve benzeri maddeler taşınarak

c) Mülga

d) Mülga

e) Mülga

- f) Mülga,
- g) Mülga,
- h) Mülga,
- i) Mülga
- j) Mülga
- k) Mülga,
- l) Mülga,

Yapılan toplantılar veya gösteri yürüyüşleri Kanuna aykırı sayılır.

MADDE 14 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 24. Maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Madde 24 – Kanuna uygun olarak başlayan bir toplantı veya gösteri yürüyüşü, daha sonra 23 üncü maddede belirtilen kanuna aykırı durumlardan bir veya birkaçının vukubulması sebebiyle, Kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşü haline dönüşürse mülki amir ya da mülki amirin yetkilendirdiği bir görevli tarafından toplantı veya gösteri yürüyüşünün sona erdirilmesi konusunda uyarı yapılır. Toplantı ve gösteri yürüyüşüne 23 üncü madde (b) bendinde yazılı silah, araç, alet veya maddelerle katılanların bulunması halinde bunlar güvenlik kuvvetlerince uzaklaştırılarak toplantı ve gösteri yürüyüşüne devam edilir.

MADDE 15 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 28. Maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Madde 28 – Kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşleri düzenleyen veya yönetenlerle bunların hareketlerine katılanlar, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde 90 gün karşılığı para cezası ile cezalandırılır.

Güvenlik kuvvetlerine görevlerini yaptıkları sırada cebir ve şiddet uygulamak suretiyle mani olanlar hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı ay'a kadar hapis cezası hükmolunur.

MADDE 16 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 34. Maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Madde 34 – 27’nci maddedeki yasağa aykırı hareket edenler toplantı veya yürüyüş vuku bulmuş olup da düzenleme kurulunun üç üyesine aynı anda yapılan üç ihtar rağmen ve makul süre belirtilmek sureti ile ihtar üzerine dağıtılmış ise, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde 6 aya kadar hapis cezası, toplantı ve yürüyüş üç düzenleme kurulu üyesine üç kez ihtar edilmesine rağmen dağılmamış ve zorla dağıtılmış ise 12 aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Çocuklar hakkında uygulanmayacak hüküm

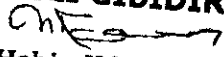
MADDE 34/A – (Ek: 22/7/2010 - 6008/3 md.)

Bu Kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılarak direnme suçunu veya katıldıkları toplantı ve gösteri yürüyüşleri sırasında propaganda suçunu işleyen çocuklar hakkında bu suçlara bağlı olarak ayrıca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanmaz. Ayrıca, ölüm ve yaralama fiilleri ve zarar görenlerin tazminat talep etme hakkı saklı kalmak kaydıyla, bu madde kapsamında yasadışı gösterilere katılan çocuklar hakkında hükmedilecek cezalar ancak CMK ve CİK da belirtilen ve para, ağır para ve hapis, ağır hapis cezaları dışında kalan güvenlik tedbirlerine hükmedilebilir.

MADDE 17 - 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’nun hükümet komiserine verilecek ücret hakkında düzenleme içeren 36. Madde Kanundan çıkarılmıştır.

MADDE 18 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 19 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Habip KOCAMAN
Kanunlar ve Kararlar
Müdürü